

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTEZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapestben.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelmében.

Megkapja e lapot minden kath. nép-

oktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Közléseket nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST.

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szövegtörzset minden közlés után 6 fillér (3 krajczar) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 22 — negyed oldal ... kor. 8 —
fél oldal ... » 16 — nyolczad oldal ... » 4 —

A díjak előre felszámoltak a Szent-István-Társulathoz.

Eredmények.

A Kath. Tanügyi Tanács december hó 29-én tartott gyűlése.

A Kath. Tanügyi Tanács legutóbbi gyűléséről röviden már a múlt számunkban írtunk, de igéretet tettünk arra, hogy a tárgysorozat tetelei fölött lefolyt vitákról és a végső megállapodásokról is számot adunk.

Erthető, hogy olvasóink különösebb érdeklődéssel viseltetnek e gyűlés iránt, hisz október hónap óta folyton sürgették úgy az egyesületek, mint a lapok annak megtartását, tekintettel a szövegen levő népoktatási törvényjavaslatra.

Örömmel adhatjuk hírül olvasóinknak, hogy a Kath. Tanügyi Tanács közelmúlt gyűlésének eredményei teljes megnyugvást kelthetnek a legszélesebb rétegekben.

A nagymélt. püspöki kar magas határozatainak közlése arról értesíti a kath. tanügyi közvéleményt, hogy a hazai kath. népoktatás történetében új korszakhoz, a korszerű haladás és fejlődés korához értünk. A közel egy évtized óta vajdó tanterv-kérdések végleges megoldást nyertek. Népiskoláink, tanítóképzőink az új tanévben már a revidált kath. tantervek alapján kezdik meg a nevelés és oktatás nagy és fontos munkáját. Végleges rendezést nyert a tankönyvvizsgálat rendszere. A kath. tanintézetek és azok községei új erőt nyernek az iskolaegyesület megalakításával, mely egyesületnek a magas püspöki kar már előzetesen megígérte a legmesszebb menő erkölcsi és anyagi támogatást.

A jövő évre munkatervbe vette a Tanács az elavult «Rendtartási szabályzat» végleges elkészítését. Ezzel sok függő kérdés megoldást nyer. Az iskolaszékek reformja, a kath. népoktatási intézetek fölügyelete; a tanítók szolgálati pragmatikát nyernek; rendezve lesznek a kántortanítók kötelességei, az osztózkodás kérdése stb., stb.

Országos mozgalmat indít a Tanács a tanítói nyugdíjtörvény revíziója érdekében, amelyet évek

óta elodáznak és halasztásának káros következményeit, — az érvényben levő törvény alapján, mely a kántori jövedelmet a tanítói fizetésbe betudja, de a nyugdíjigény megállapításánál figyelmen kívül hagyja — a kántortanítók fogják szenvedni.

De legfontosabb a Tanács határozatai között az az intézkedés, hogy a népoktatási törvényjavaslatra vonatkozólag a kath. magyar tanítóság véleményét és kívánságait emlékiratba foglalja s az emlékiratot rövid időn belül az illetékes tényezők elé terjeszti. Ezenkívül élénk összeköttetést hoz létre a hazai kath. tanítóegyesületekkel és körökkel, hogy ezáltal a középponti működésnek megfelelő erőt és tápot adjon a nagy többség.

A most beállott esztendőben a Kath. Tanügyi Tanács képviseleti alapon összehívja a III. egyetemes kath. tanítói kongresszust. Ime, ezek az eredmények. És ezen eredmények világosan hirdetik, hogy a magyar kath. tanügyre egy szebb, egy jobb korszak virradt, amelyben a kath. magyar tanítóság is teljes reménnyel üdvözölheti erkölcsi és anyagi érdekeinek kielégítésére irányuló intézkedéseket és alkotásokat.

A Tanügyi Tanács üléséből adjuk a következőket:

A népoktatási törvényjavaslat. Ember Károly elnök előadja, hogy a magyar kath. tanítóság és a kath. tanügyi közvélemény hazafias kötelességérzettel tanúsít érdeklődést a kormány azon törekvései iránt, melyeket az 1868. XXXVIII. t.-c. célszerű módosítása tárgyában kifejt. A reformot mi is elodázhatatlannak, szükségesnek tartjuk és a törvényjavaslat intencióit, mely a magyar nemzeti nyelv és ezzel természet szerűleg összatartozó magyar nemzeti szellemet a népnevelés és oktatás körében fejleszteni, nyomatékos erőre juttatni törekszük: hazafias örömmel, megnyugvással tapasztaljuk: de fájó érzés fogja el hazafiasan érző szívünket akkor, midőn a nemzetiségekkéltta egyes vidékeken jogosulatlan tiltakozások hangzanak el a törvényjavaslat főntérített rendelkezéseivel szemben. A magyar kath. tanítóság szívvél-lélekkel híve a nemzeti szellemű nevelés céljából megindított reformmozgalomnak, de híve egyúttal az erőteljes hitvallásos szellemnek is, mely végből az állami befolyásnak olymértű hatását, minőt a javaslat ölel föl a felekezeti, de különösen a magyarság előharcosát képező kath. iskolákkal szemben, sérelmesnek tartja.

Nevezetesen: 1. A hitvallásos iskolák anyagi forrást

nyerjenek. 2. A tanítói fizetések egységesek és osztályonként legyenek az állami tanítókkal. 3. A kath. iskolák történelmi jogai és alapjai tisztelőtlen tartásának. 4. A nemzeti cél a javaslatban erőteljesebben domborodjék ki.

Beszéde végén egy bizottság kiküldetését kéri a javaslatnak újabb megvitatása céljából. A tanács a bizottságba Csavolszky József e. püspök főtanfelügyelőt, Eraber Károlyt, Guswenitz Vilmos, Augustin Dure, Bertalan Vince és Bebery János urakat küldi ki.

A bizottság főirata a Kath. Tanács végleges véleményének tekintendő. Ezek után a részletesen ismertetett javaslat főbb több évi megállapodásra jutott a bizottság.

Guswenitz Vilmos hosszabb érveléssel hivatkozva a történelmi múltira, azon évi megállapodást kéri elfogadni, amely szerint támogatni és előmozdítani kell ezen törekvést, hogy az iskola külső fejlesztése teljesen az állam terhére képezze, a belső élete azonban a felekezeti jogkörben maradjon.

A Tanács az évi megállapodást kimondja és egyúttal egész teljében föntartja előbb kifejezett megállapodásait és szövegben regisztrálja, hogy a módosított javaslat alapjának elveit, mint az erdélyi és határozottan kívánja annak bevitelét, hogy Magyarország összes népiskoláiban a tanítvány kizárólag magyar legyen, mint a nemzetiségi helyeken föllállított állami iskolákban.

Tóth Géza felszólására a Tanügyi Tanács ünnepélyesen kijelenti, hogy a magyar katolikus népiskolák, élén a tanítók és felekezeti papsággal egyetemben, a nemzet leghasznosabb munkásainak vallja magát és tiltakozik az ellen, hogy egyéb és más vallást követő nemzetiségekkel azonosíttassanak.

Csavolszky J. címzetes püspök közbevetett indítványára azonban hozzájárul azon módosításhoz, hogy átmeneti szempontból egyelőre az iskolák felső tagozataiban kell megkivánni föllétlenül a magyar tannyelvet, kivéve ott, hol az óvodák a kellő előkészítést elvégzik.

A képzők tanárainak képzésére vonatkozólag elvileg kimondja, hogy a felekezeti képzők tanárai sem lehetnek kevesebb előképzettségűek, mint az államiak. A tanítók képzésének fejezeténél a tanács a tanítók etikai értékének emelése céljából is kívánja, hogy a képzítő tananyagok közé a hittan föllétlenül fölvegyék.

Tóth Géza kérdést intéz a terményjándékoságok megváltása ügyében, Csavolszky József e. püspök megnyugtató a szót, amennyiben a termények megváltása semmi nehézséggel sem jár, mivel annak kérését az egyházi hatóságok azonnal megadják.

A M. T. O. Bizottságának memorandumáról szólva a Tanügyi Tanács szívesen veszi a felekezeti tanítók anyagi javait, az oktatás előmozdítását szolgáló Magyarországi Tan. Orsz. Bizottságának munkásságát, de tiltakozik hogy egyéneket kérdésben, melyek az egyház és a felekezeti iskolák sérelmeit képezik, a Bizottság memorandumaiiban a kath. tanítóságot is képviselje. Ez olyba tűnik, mintha a magyar kath. tanítóság minden tekintetben azonosítaná magát a felekezeti jellegű álló Bizottsággal.

A kath. népiskolák és ifjúsági könyvtárak jegyzéke ügyében fölkeri a tanács Dreisziger Ferenc, Szóke Sándor és Gerely József tagokat, hogy e tekintetben a munka elvállalójának, Döbrössy Alajos pécsi egyházmegyei főtanfelügyelő urnak segítségére legyenek.

A *katholikus egyesületek irányítása* ügyében eredményesebb működés céljából a következő tagokból álló bizottságot küldi: Barabás György, Tóth Géza, Dreisziger Ferenc, Szóke Sándor, Würth B. Gábor és Bertalan Vince tanfőnököket.

VIII. A jövő évi működésnek előkészítésére vonatkozólag a tanács több rendbeli megállapodásra jutott, miközül az első, hogy a rendtartás és püspöki utasítások revideálásának hamarabb való eszközölése céljából a munkálattal megbízott Pohorátz József mellé egy bizottság küldessék ki. Ezen bizottság tagjai: Bertalan Vince, Dreisziger Ferenc és Würth B. Gábor.

Egyúttal elhatározta a Tanács, hogy az 1905. év folyamán kongresszust tart, amely alkalommal az iskolai segélyegyesület megalakítása is a tárgysorozatba vétetik föl.

Barabás György indítványa a harangozási és sekrestyési

teendő ügyekben kérdést tesz. Amire elnök megnyugtatóul mondja, hogy az a rendtartás revideálását végző bizottsághoz utaltatott. De az attól való fölmentés ellenében semmi akadály nem forog fönn.

Bertalan Vince a következő indítvánnyal járul a Tanügyi Tanács elé:

1. Kérje föl a Tanügyi Tanács a nagyméltóságú püspöki Kar magas figyelmét arra nézve, hogy a közoktatásügyi kormányzat a vallás és tanulmányi alap, valamint a kincstár kegyurasága alatt álló, de általuk csak részben föntartott 65 róm. kath. iskolát elállamosítani törekszik. Ebből kifolyólag kérje föl a nagymélt. püspöki kart, hogy a közoktatásügyi kormányzattal szemben az államosítás jogalapjának kérdését megvitatás tárgyává tenni és a kétségkívül minden tekintetben kath. iskolákat az egyháznak, ősi jogalapjuk révén, megvédeni kegyeskedjék. Mivégből igen ajánlatosnak látja a Tanügyi Tanács, hogy a fölveteli kérdés tanulmányozás végett egy jogi tekintélyt képviselő és kirendelt bizottságnak adassék ki.

2. Kérje föl a Tanügyi Tanács elnökét, dr. Steinberger Ferenc úr ónagyságát, hogy a kath. iskolák történetének megírásával megbízott urat munkájának záros határidőn való beküldésére fölívni sziveskedjék, vagy ha időközben a megbízott attól elállt, egy újabb pályázatot hirdetni sziveskedjék.

A Tanács a javaslatot egyhangúlag elfogadja és határozatba hozza, hogy az elnök a munkát beküldésére záros határidőt kitűzni sziveskedjék.

Guswenitz Vilmos indítványozza, hogy Magyarország bíbornok hercegprímás ő Eminenciájának aranymiséje alkalmával, amely a jövő év május havában fog megtörténni — a Tanügyi Tanács tegye meg kellő időben az előkészületeket. A Tanács örömmel fogadja az indítványt és megbizza az indítványozót és elnökséget a módozatok előkészítésével.

Indítványozza egyúttal, hogy miután a Bizottság nagynevű védnöke, Hornig Károly veszprémi püspök úr ezen állásáról lemondott, kérje föl a Tanács a nagymélt. püspöki kart egy védnök legmagasabb kiküldésére.

Számord Ignác indítványozza, hogy a kath. iskolák fogainak védelme ügyében a képviselőházban erélyesen föllepő Csernoch János országgyűlési képviselő urat lelkesedéseért és munkásságáért üdvözölje. A Tanács egyhangúlag elfogadja az indítványt és mély köszönetét és hálaát fejezi ki az országgyűlési képviselő iránt.

A tanító a nép között.

A 80-as évek elején nagyban uralkodott a népboldogítás. S ha már boldogítani kell az istenadta népet, ki boldogítsa más, mint a tanító, aki a nép között él, «kezét az ütőerén» tarthatja. Tudja, mi kell a népnek s azt is tudhatja, miként kell a népet hozzájuttatni ahhoz, ami neki kell.

Kell pedig a népnek mindenkifölött jó erkölcs (no, ez a portéka másoknál is elkelne, nemcsak a népnél!), azután kell megélhetés.

Ennek a «kell»-nek azután a kivitelben sok ága-boga leve.

Az erkölcs nem terem csakugy magától. Biz azt «képezni» kell. Elő tehát az erkölcsképző dolgokkal! Dalárda, fölolvásás, önképző-kör, malomlati beszélgetések, jó tanácsok stb. nagyon fontos tényezői a jó erkölcsnek.

De a megélhetést is biztosítani kell. Ehhez pedig szükséges a jó és okos gazdálkodás; minden gazdasági érték megbeesülése és kihasználása. Szükségesek a gazdasági mellékiparágak (a kocsifonástól a kefekötésig). Kell a méhtenyésztés és gyümölcsfanevelés tudománya.

Kell minden kell, ami a népet jobba és boldogabbá tudja tenni. S ennek a mindennek a birtokosa a tanító. Az a tanító, aki (nem szólva egyébről) mindezekhez a népboldogító dolgokhoz nem ért. Hallott ugyan valamit harangozni, de alapos tudása egyetlen dologban sincs.

Pérszó, hogy nem is lett semmi az egész népboldogításból. Egyik-másik tanító próbát tett ugyan a népboldogítással. De mert sikert elérni nem tudott, fölhagyott a céltalan kísérletezéssel, mely őt *tanítói* tisztének derekas ellátásától elvonta. Lassankint feledésbe ment az egész népboldogító akció. A tanító ettől kezdve — egész helyesen — így gondolkozott: *ki* boldogít engemet, mielőtt én a világot boldogítanám? Mert, hogy «boldogságot árjadoztathassak», előbb nekem kell, hogy legyen valamim ebből a jóból, senki sem adhatván másnak egy olyan valamiből, ami neki nincsen.

Hász évi szendergés után íme a leányzó ismét ébred. Ismét előtérbe nyomult a «mellékfoglalkozás».

Ritka ma már az a tanító, aki «csak» tanító. (Pedig hát a tanítói hivatal nem épen «csak».)

A modern tanító ismét birtokában van a különböző népboldogító tényezőknek. Diplomáinak a száma nagy. Tanító, kántor, tornamester, gazdasági irányú tanító, tűzoltó, slójd-mester. Ma már nem is ember az olyan tanító, akinek csak egy diplomája van.

Há most már diploma van, mellékfoglalkozás is csak akad. Különösen, amíg a tanító ingyen mellékfoglalkozik és boldogítja az istenadta népet.

Ma tehát a «törekvő» néptanító hivatalai a következők:

1. tanító, 2. gazdasági irányú szaktanár, 3. kézügyességi mester, 4. méhtenyésztő, 5. gyümölcsfajnevelő, 6. állattenyésztő mester, 7. ifjúsági elnök, 8. önképzőköri elnök, vagy titkár, 9. dalárda karnagy, 10. nőegyleti titkár, 11. kaszinó-könyvtárnok, 12. tűzoltó-parancsnok, 13. szövetkezeti elnök, könyvelő, vagy pénztárnok, 14. egyházi, községi, vagy törvényhatósági képviselő, 15. tanító-egyesületi elnök (titkár, vagy jegyző), 16. szerkesztő, vagy főmunkatárs, 17. a «Hazafiság» asztaltársaság pénztárnoka, 18. a polgári zenekör karnagya, 19. a lakarek napi biztosa, 20. anyakönyvvezető-helyettes, 21. póstaügynök, 22. a politikai párt jegyzője, stb.

Nem minden tanítónak jut annyi és ily szép hivatal, hanem némelyiknek aztán több is van. Több csak fölviszi minden «törekvő» ember.

Ami sok, az sok. Még ha jó is. Ez a szörnyű megbeszülés nincs hasznára a tanítónak. Sőt kárba van. Egy Figaró-alakot formál belőle. Az olyan embert, aki mindenhez ért, nem igen veszik komolyan. Mert, hogy *egy* dolog is elég az arasznyi ember életnek.

És azonban csak a kisebbik baj. Van ennél nagyobb is. A nagyobb baj az, hogy a gyenge embert elkábítja a sok hivatal (már maga a változások is a gyengeség jele). Kapkod ide-oda,

S egyetlen munkáját sem tudja jól elvégezni. Legkevésbé tudja pedig azt, amely kenyerét adja, a *tanítói*. Nincs ideje az önképzésre, nincs szívének nyugalma az olyan nagy türelmet és szeretetet követő tanítói foglalkozáshoz.

Az a szeretet nélkül végzett tanítói munkálkodás nem lehet tartós. Nem elég, hogy megmérgezi a lelket, állandóan fenyegeti is a szerencsétlen embert. Még szerencsés, ha mindjárt állásának elhagyása által is megszabadulhat a sok tisztességtől s másutt új életet kezdhet. Szerényebbet, egyszerűbbet, de igazabbat.

Hát biz a divatos népboldogításnak épen úgy nincs semmi értelme, amiként nem volt a 80-as évek hasonló törekvéseivel.

Nem azt akarjuk ezzel mondani, hogy a tanító társadalmi uton is ne igyekezzék javára lenni a népnek. Csak arra figyelmeztetünk, hogy «est modus in rebus». A tanító csak az ő tanítói hivatásával szorosan összefüggő mellékfoglalkozást vállaljon s ilyeneket is csak abban az esetben, ha más alkalmas ember nincs rá.

A lelki méregről.

A kor hazugságai között nem az utolsó az, melyet ez a rövid pár szó fejez ki: *a tudomány a tudományért*. Ez a kijelentés azt akarja mondani, hogy a tudomány öncél. Egyedüli föladata az igazság kutatása és földerítése.

A tudomány eszerint pártatlan volna. Csak hogy épen ez a pártatlanság mezébe burkolódzó tudomány pártos és türelmetlen egész a fanatizmusig. Azt *hiszi*, hogy az *igazságot* hirdeti, pedig csak a *párt* igazá mellett kardoskodik, ami nem az igazság, következésképen nem is arrogálhatja a föltétlen tiszteletet.

Az anyagelvi világnézet szolgálatába szegődött természettudósok, illetőleg magukat ilyeneknek vallók türelmetlensége, fanatizmusa, mellyel az ellenkező fölfogásuakat üldözik, általánosan ismeretes. Nincs az a zelota, aki őket türelmetlenségben, a más nézetben levők üldözésében utólérté. Pedig az, aminek terjesztése érdekében jobb ügyhöz méltó buzgalmukat kifejtik, voltaképen *hit* és nem tudomány. Vigasztalan hipotézis, mely a vigasztalást, reményt, enyhülést, erőt adó hittől megfosztja azt a szerencsétlent, aki hálójába került. Mindent elveszen és semmit sem ad.

Tehát a «tudomány» épen nem pártatlan, amiként hirdeti. Nem öncél, mert fegyverét pártosan forgatja. Nem azért, hogy világot gyujtva az emberiségnek használjon, hanem azért, hogy a másfajta világosság lobogtatóit gyűlöletessé tegye, megrontsa.

Az a tudomány, mely minden melléktekintet, minden elfogultság, minden tendencia nélkül esupán az igazat keresi, fölséges és minden tiszteltet megérdemlő tudomány — volna, ha t. i. az ember ilyen tudományos vizsgálódásra, ilyen isteni pártatlanságra képes volna. Csakhogy rendszeren

nem képes. A tudományt az *ember* műveli. Tudománya tehát emberi tudomány. Emberi gyarlóságnak terhetől salakos tudomány.

Ilyen, mert más nem lehet. S ha már nem lehet más, ne is hivalkodjék a pártatlanság szinpad-közföcsében. Legyen nécsak emberi, hanem emberies is. Szolgálja *az* embert. Ne alacsonyodjék le pártok szolgájava, de emelkedjék emberi magaslatra. Tegyén szolgálatot az emberiségnek. Körtünk egyik nagy trójának (Tol-stoj) nézete szerint tanítsón meg minket a tudomány arra, «mit kell és mit nem kell hinnünk; hogyan kell és nem kell élnünk; hogyan neveljük gyermekeinket; hogyan fordíthatjuk hasznunkra a föld javait, anélkül, hogy azokért embereket életüktől fosztanánk meg és hogyan bánjunk az állatokkal, nem is említye sok más, az emberék életére fontos kérdéseit».

Igazán kell adnunk ennek a fölfogásnak. A tudomány nem öneél. Az a tudás, mely az ember hasznára nincs, értéktelen. Holt kincs, mint a föld melébe rejtett érc.

A Tolstoj föntebb idézett fölfogása keresztény fölfogás a tudomány céljából. Batámaszkódhatik az I. dívítő következő szavaira: «En vagyok az *az igazság és az élet*. *En* vagyok az igazság; én a megtestesült emberszeretet, aki boldogságot, békét hoztam a földre és utat nyitottam a földégságnak a mennybe».

Minden más, emberi igazságnak sem lehet más célja, mint *az ember* javának szolgálata.

Olyasónk itéletére bizzuk, az ember javát szolgálja az a tudomány, mely mit sem ad, de *mindent* olvaszi: az a tudomány, mely kezdetben közönyvel, majd a Krisztus igaz tudománya iránt való elhírszenyvel föltti meg a halójába kerített ember szívet. *En* a tudomány mindenkire nézőkatos. Leckárosabb azonban a tanítóra, akinek ártósdósna a tudomány által nemzedékek kimondhatatlan veszedelssége. Az igaz hitében megingott tanító működése még abban az esetben is veszedelmes, ha nem akar a tudományának prozelitizálást szerezni, ha nem is mérgezi meg a gondjaira bizott gyermekek lelkét. Veszedelmes, mert a so. hideg, so. meleg ember nem lelkesedik. Nem tudja át az igaz világosság ereje, nem melegíti tüze. Nem is tud tehát lelkesedést kelteni, némes életre sújt apostoli életével buzdítani.

Kerülje tehát a tanító a lelki mérget. Ha azonban, tudás-vagyatól vagy kíváncsi-ságtól sarkalva, mégis megízlelte a mérget, ne irtózzék az ellenmérlegtől, mely őt megtszítja, lelkének békéjét, szívének nyugalmát, reményét, lelki emelkedettségét visszaadja.

Az ellenmérleg: a *jó könyv*. Az a jószellemű könyv, mely a tudomány fegyvereivel védi, megvéd a kereszténység nagy igazait.

Az ilyen művek száma a támadások arányában nő. Ujabbban sok nagyszerű mű jelent meg a pozitív kereszténység védelmére, némesak katolikus, hanem protestáns részről. Ezek között a művek között azonban a mi *Prohászknak* műveit illeti az

első hely. Ez a lángeszű egyszerű pap, aki némesak a magyar katolicizmusnak, hanem a nagy világegyháznak is egyik ékessége, a visszahódítás apostoli munkáját olyan sikerrel végzi, egynehány esztendő óta itt a magyar földön, aminőre alig van más példa napjaink történetében.

Prohászka Ottokár némesak elragad, hanem meg is győz. Az erőset szilárdabbá teszi. Az ingadozót megerősíti. Az elesettet fölemeli, az igaz utra vezérli.

Alig van olvasóink között csak egy is, aki Prohászka Ottokár nevet ne ismerné, aki az ő szemialis tollából valamit ne olvasott volna. Am Prohászkatól nem elég — különösen a jelen cikk keretében jelzett szempontból — csak valamit olvasni. Lehetőleg minden művét el kell olvasni. Nem egyszer, hanem többször, hogy a lelkébe vesődjenek.

Azt hisszük, szolgálatot teszünk annak a nagy ügynek, amelynek munkásai vagyunk, ha Prohászka föbb műveinek címét ide írjuk:

«Isten és a világ». (240 kor.) — «Föld és ég». (6 kor.) — «Diadalmas világezret». (4 kor.) — «Keresztény bünbánat és bünbocsánat». (4 kor.) — «Dominus Jesus». (120 kor.) Megrendelhetők a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében Budapesten.

Ime kartársak, rámutattunk a méregre. Óvakodjatok tőle. Rámutattunk az ellenmérlegre. Eljetelek vele!

Viator.

EGYESÜLETI ÉLET.

Tanítógyűlés. A verebelyi róm. kath. tanítógyűlet a tanítói fizetések reformja tárgyában a következőket határozta: I. Fölkérjük az országos kath. tanügyi Tanácsot, hogy mozgalmunk egyöntetű irányítását vegye kezébe és ügyünk támogatását a nagymélt. és fötiszt. püspöki karnál kerelmezze, hogy a legalkalmasabb időben minden tanítói körből egy-egy megbízottból alakított küldöttséget vezessen a magas kormány- és a képviselőházhoz, hogy személyesen találkozassunk és indokolt kérelmünket előterjeszthessük. II. Megkeressük a vármegyei törvényhatóságot, hogy úgy a magas kormány-, mint az országos képviselőháznál olyértelmű fölterjesztést tegyen, mely szerint a tárgyalandó közoktatási törvényjavaslatot oda módosítsák, hogy *sem javadalom, sem egyéb tekintetben tanító és tanító között különbség ne tévessék*. III. Annak idején igazságos ügyünk hathatós támogatására fölkérjük a hazafias sajtót. IV. Megkérjük ezenel a társköröket és egyesületeket, hogy mozgalmunkban eselekvőleg résztvegyenek, illetve csatlakozzunk minnyáján azokhoz, kik a siker biztosítására legmegfelelőbbnek ígérkező utat választották vagy választják. Bars-Bessenyeő, 1904 dec. 26. *A verebelyi egyh.-ker. róm. kath. tanító.*

IRODALOM.

Katholikus Szemle. A Szent-István-Társulat megbízásából szerkeszti Mihályfi Ákos dr. A Szent-István-Társulat e kiváló folyóirata tizenkilencedik évfolyamába lépett, melynek első füzeté a következő gazdag tartalommal jelent meg: Steinberger Ferenc dr.: A népiskolai törvényjavaslat és a kath. álláspont. Első füzlemény. Piszter Imre dr.: A római katakombák festményei. Székely Károly: Természettudományi Szemle. Pámer László:

S. J. Tiszteletreméltó Csepellény György vértanú boldoggá avatása. b. j.: Színházi Szemle. Szűcs József: Ténkép. Költemény. Patyi István: Alkony a Balatonnál. Jól remélte Isten. Költemények. Eleber Henrik: Művészet. Szemle. Török Vilmos: A nagy per. Könyvismertetések és bírálatok: Rézbányay József: Az egyházi szónokai kézikönyve. Ismerteti Kudora János. Vajó József: A hit. Ismerteti Zubriczky Aladár dr. Noldin de matrimonialis. Ismerteti Czilek Balázs dr. Gyurinka: Báthory Miklós váci püspök. Ismerteti Hübner Emil dr. Szegey Ernő: Japán. Ismerteti f. Válasz Latkóczy Mihály bírálatára. Auermann Miklós. A kritikus zárószava. Latkóczy Mihály. A Katholikus Szemlét a Szent-István-Társulat tisztelettel, választott és rendes tagjai tagilletmény gyanánt kajakák nemtagoknak előfizetési ára egy évre 10 korona. Az előfizetések, valamint a tagságra való jelentkezések a Szent-István-Társulat titkári hivatalához (Budapest, VIII. Szentkirályi-u. 28.) intézendők.

Az **Egyházi Közlöny** (szerkeszti Gerely József) XVI. évf. 22. számának igen változatos a tartalma. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. Eszterházy-utca 15. szám.

KÜLFÖLDI TANÜGY.

Antialkoholizmus az iskolában. Az alkoholizmus terjedésének és pusztításának minden módon gátat akarnak vonni. Ebből a munkából az iskola is kivészi a maga részét, s Franciaország járt elől jó példával, amennyiben az iskolákban szemléltető képeket helyeztet el, amelyek egytől-egyig az iszákosságnak átkos hatásait mutatják be az emberi szervezetre; sajnos, hogy az az eszközü, amelyet néhány év előtt vettek igénybe, eddig nem igen éreztetni hatását, s Franciaország mindaddig csaknem a legerősebb pálinkafogyasztó államok közé tartozik. Az iskolaorvosok intézményének megalapítása is némileg hatással volt az alkoholizmus kérdésére; de Németországban például vannak olyanok elemi iskoláknál is, s nem, mint nálunk, csak a középiskoláknál. Ott az orvosok nagyon sokat törődnek az elemi iskolás gyermekek fejlődésével, még ha nem is iskolaorvosok. Az alkoholizmus Németországban főleg a sör túlságos élvezetében mutatkozik, míg a munkások mellett, főleg nagygyárak körül, hihetetlen mennyiségben fogyasztják a pálinkát, főleg ott, mint Németország nyugati részén, ahol a birodalom nyugati részébe átvándorló lengyel munkások szolgáltatnak óriási anyagot a snapszta-ztikának. Németországban is fennáll az a rossz szokás, hogy a szülők gyermekeiket koreszmába viszik, s ott szintén uralkodik az a megdönthetetlen előítélet, hogy a szesz, bármilyen formájában és mérsékelt adagokban erősíti a gyermek szervezeteit, holott a mai orvosi tudomány már nemesak azt állapította meg, hogy a gyermekekre nézve akármi is szesz ital a legkisebb mennyiségben is ártalmas, hanem mindinkább hajol azon meggyőződés felé, hogy a szesz a leggyengébb, a legbetegebb felnőtt emberről is nélkülözni lehet, s a legbizonyosabb a tőle való teljes megtartóztatás. Emel fogva mindenestre érdekes tapasztalatok lehetnek azok, amelyeket elemi iskolás gyermekek szesz-fogyasztására vonatkozólag gyűjtöttek. Többek között fölemlítjük ezuttal *Goldfeld* orvosdoktor

tapasztalatait, aki a Berlin mellett fekvő *schöneburgi* népiskolában vizsgálta meg azokat a tanulókat, úgy fiúkat, mint leányokat. Általános eredményként megállapította, hogy a szeszt rendszeresen élvező gyermekek lustábbak, nehezebb elméjük és kevésbbé figyelmesek, mint a többiek, akiknek az okos szülei még csak sört sem adnak, sőt amazoknál az értelmi fejlődés is hátramarad; mindezeket a szomorú tapasztalatokat pedig az *Abstinenz* című antialkoholikus folyóiratban teszi közzé. A dologban pedig azt tartja a legsajnálatosabbnak, hogy azok a tanulók már kora gyermekőségükben annyira megszokják a szeszt, hogy később szervezetük alig fogja eltűrni azt, hogy újból leszokjanak, mert hiszen ifjúságukban és férfikorukban maga a társadalom fogja bennük nagyra nevelni az ivó, vagy az ivásban virtuskodást kereső embereket. *Goldfeld* orvos négyszázhetven elemi iskolás fiút vizsgált meg, ezek közül kétszázhatvan négy, tehát 56,2 százalék mindennap kapott szüleitől egy vagy két pohár sört; százharminckilenc ezenfölül még pálinkát is kapott, tehát vagy 30 százalék; mindkét kategória tehát azon elemek közé tartozik az iskolában, amelyeknek elméleti állapota gyöngébb, s csak hatvankét olyan fiú akadt, akiket a szülei olyan jól és okosan tápláltak, hogy semmiféle szesz nem adtak nekik; ezek a fiúk megfelelően eleve nebb elméjük és szorgalmasabbak is voltak. Megvizsgált továbbá az orvos négyszázkileneven-hét leányt; ezek közül napjában kapott sört szüleitől kétszáznegyvenkettő, tehát 48,7 százalék, ami valamivel kevesebb a fiúknál, de a pálinkát vagy bort, vagy mindkettőt körülbelül ugyanolyan százalék: 30,2 kapott, s összesen százhatvan leány. A szülők azonban mégis azt tartják, hogy a leánynak kevésbbé van szüksége a szeszre, mint a fiúnak; mert a *schöneburgi* lányok közül százkilenevenöt egyáltalán nem jutott szeszhez. Különböző hatása a leányokra nézve elméleti és pedagógiai szempontból épen olyan volt, mint a fiúkra. *Goldfeld* orvos adataiból tehát kettő következik: az iskolás gyermekeknek teljesen fölösleges, sőt ártalmas juttatni a szesznek bármilyen formájából, a másik pedig az, hogy a szülők ezt még mindig nem akarják belátni, mindenestre tehát nagyobb szükség van felnőttek antialkoholikus kioktatására, mint a gyermekekére.

VEGYESEK.

Szíves kérelem. A szeplőtelen fogantatás kihirdetése 50-ik évfordulójának megünnepléséről értesítéseket kér Gürbed, u. p. Tenke (Bihar m.) Szabados Pál róm. kath. kántortanító.

Gyászrovat Zirzen Janka, az ismert Erzsébet-nőiskola ny. igazgatója meghalt. Az Erzsébet-nőiskola tanári kara Zirzen Janka haláláról gyászjelentést adott ki, amelyben a többi közt a sorokkal emlékezik meg az elhunytól: Nemzeti nevelésünk úttörő, nagy munkása volt ő! Szívének melegével, lelkének nagy erejével egész nemzedéket nevelt a magyar hazának. Gazdag volt az élete munkában és küzdelmekben! Legyen ábrított lenkolt nagy egyéniségének és szellemének emlékezte!

Szerkesztői és kiadói értesítés. Sajnálattal értesítünk, hogy a «Kath. Tanügy» ismert laptársink megszünt. A szerkesztő így szól olvasóihoz: A «Katholikus Tanügy» a jelen számmal bevégezte pályafutását, miután további megjelenése szükségesnek nem látszik és különféle körülmények szinte lehetetlenné teszik. Midőn ezt t. előzetesünknek, kedves munkatársainknak és barátainknak tudomására adjuk, nem mulasztjuk el, hogy mindgyökjünknek őszinte köszönetünket ne nyilvánítsuk azért a hegyes anyagi és szellemi pártfogásért, amelyben 16 évi szerkesztői működésünk alatt részesíteni szívesek voltak. Isten velünk!

Növendékek pásztorjátéka. A himódi (Sopron m.) róm. kath. iskola növendékeivel igen sikerült pásztorjátékot rendezett Füzy János főtanító. Fáradságot nem ismerve, a legnagyobb buzgósággal igyekezett az egész községnek egy igazán kellemes és tanulságos estét szervezni. Hogy ez sikerült is, mutatja az, hogy közkívánatra háromszor kellett a «Betlehemi bakter» című pásztorjátékot előadnia és az iskolaterem mindannyiszor zsúfolásig megtelt közönséggel. Az erkölcsi haszon mellett nagy az anyagi is, dacára a csekély belépő díjnak, szépen jövedelmezett a nemcséjra. T. i. a főtanító ur az iskola számára egy harmadumot szerez be a begyűlt összegből. Követésre ajánljuk a példát. Így minden kath. iskolát föl lehetne többé-kevésbé szerelni, csak egy kis jóakarat kell hozzá.

Gyermekek játéka. A dobóruszka híveknek igen nagy örömet szerzett Somogyi Endre tanító úr. Szabad idejében egy szép és könnyökig megható karácsonyi pásztorjátékra tanította be növendékeit, melyet az ünnepek és másodnapján az iskolában adtak elő. A szülők a község derek plébánosával együtt könnyeztek az örömtől, mikor látták, mily ügyesen játszanak a gyermekek. A plébános meleg szavakban köszönte meg a tanító fáradságát, míve a gyermekeket a szülők és elöljárók iránt való tisztelőre.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

Fenyves községi (Pozsonymegyei) róm. kath. tót-magyar tanítvány-népiszkolánál kántortanítói állásra pályázat hirdették. Javadalmazása mint kántornak: szántóföldök után tényleges jövedelem 108 kor., 4 szekér fuvaradalomtól (a tanterem fűtéséről külön van gondoskodva), 17 p. mérő rozs gazdaközönségtől, 20 kor. bor fejében: 70 kor. stólagjövdelem és ostyasütés a templom részére, 338 □öl házikert és ha a harangozást elvállalja, ezután jár 130 rozskéve. Mint tanítónak: szántóföldök után 48 kor., tankötelesek tandijából 220 kor., ismétlőiskoláért 12 kor., községi-pénztárból 185 kor. 84 fillér, állanszegély 103 kor. Lakása: 2 szoba, 1 konyha, 1 kamra, 1 istálló, 1 pince, 1 kút. A választás 1905. évi *január hó 26-án* tartatik meg, mely határidőig a folyamódványok *Péteri Ferenc* plébános úrhoz Pozsony-Hosszúfalu, u. p. Cseszte, via Madar, Pozsonym. beküldendők. 7 1—1

Magyarsók-Szelőce kántortanítói állásra pályázat hirdették. Javadalmazása: 27 hold 848 □öl szántóföld haszonélvezete 138450 korona haszonbéri értékben, párhór körülbelül 30 mérő rozs 160 korona, 60 mérő árpa 300 korona, 60 □öl keményfa 130 korona, ebből egy tanterem fűtendő, tandijból 600 korona körül, ismétlőiskola tanításáért 50 korona, hívektől 66 korona, alapítványokból és stóla öt évi átlag 272 korona, búcsuzatásokból és hirdetési levelekből 200 korona. Tartozik fizetni minden adót, állami és artéradót 22791 korona és egy tanítót eltartani 68 fizetni 600 korona. Lakása három padlózott szoba, konyha, kamra, istálló, kocsiszín és kis kert. Kellőleg felszerelt, az iskolaszékre címzett folyamódások Szelőcére, Nyitra megye, Magyarsók posta, a plébániahivatalhoz küldendők *február 2-ig.* Személyes megjelenés szükséges. Próba és választás február 5-én tartatik. Állás azonnal elfoglalandó. 8 1—1

Grinádi (Pozsonym.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdették. Lakása 2 szoba, konyha, kamra, istálló. Fizetése hivatalos összeírás szerint 1296 kor. készpénzben és természetben. Kik ezen állást elnyerni óhajják, folyamódványukat *jan. 18-ig* küldjék be. A választás jan. 19-én lesz. Személyes megjelenés előnyös. Az állás azonnal elfoglalandó. *Budaváry Agoston* pléb., isksz. elnök. 5 1—1

Éözdöghei kántortanítói állásra pályázat hirdették. Javadalmazás: két szoba, konyha, kamra, istálló. Községtől 520 kor., 3 kat. hold 582 □öl szántóföld, Gr. Károlyi uradalomtól egy tehéntartás, melyért a tanító személyesen folyamodik. Stóla 200 korona, szitvafödemesi hitközségtől 9½ p. mérő rozs, misékből, offerakból átlag 50 korona. Tanítói fizetés 800 koronáig államszegéllyel való kiegészítése keretnül fog. Választás és énekpróba *január 16-án* 10 órákor. *Iskolaszék.* Éözdöghe, u. p. Zsitvafödemes. Nyitra megye. 2 1—1

A nógrád-moharai róm. kath. kántortanítói állomásra tudonkivül nem magyar honos választatván meg, az üressé lett állásra a «Népnevelő» múlt évi 26-ik számában megjelent pályázat megújított. Pályázhatnak okleveles övő- és tanítónak is. Határidő *jan. 14.* A pályázatok küldendők a *plébániahivatalba.* 14 1—1

Kőhidgyarmatra (Esztergom m.) előkelő gazdatiszti családdhoz egy 8 éves leánya mellé róm. kath. nevelőnő kerestetik. Uri ellátás mellett havi 30 korona díjazásban részesül. Megkívántatik, hogy tanítói oklevéllel bírjon, a német nyelvből és zongorában oktatást adni tudjon. Előnyben részesülnek, akik valamely nőszervezet intézetében végeztek. Személyes megjelenés óhajtható. Ajánlatok a kőhidgyarmati plébániahivatalba címzendők. 17 1—1

Egri érseki megye

Tiszadobi kath. tanítói állás ideiglenesen betöltendő. Fizetés egyelőre 700 kor., lakbér 100 kor. Állás és fizetés rendezése megelégedés esetén kilátásba helyeztetik. Állás azonnal elfoglalandó. Tiszadada, *Krich Mihály* plébános. 3 1—1

Győri püspöki megye.

A koroncói (Győr m.) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdették. Fizetése: kétszobás lakás mellékhelyiségekkel, 100 □öl konyhakert, 20 hold 220 1200 □öl föld és rét, melyből azonban 4½ hold mint jegyzői föld vitás, mintegy 240 házaspártól páronként 20 liter rozs és 26 fillér 2202 koronának kamatja, ismétlőskö tanításáért 42, Payer-alap 26, tandij 300, stólaris és alapítványok 70, ostyasütés 12, harangozás gondozásáért páronként 30 fillér a gazdáktól, összesen 170 kor. rozs. Jövedelméből 168 koronával járul az osztálytanító fizetéséhez. Kötelességei felsorolva a díjlevélben. Énekpróba megkívántatik, de nem a választás napján. Az iskolaszékhez címzett kérvények *január 15-ig Kovács Lajos* kerületi esperes gyömőrei plébánoshoz küldendők. 713 2—2

A csapodi kántortanítói állásra pályázat hirdették. Jövedelme: 1. Lakás: két szoba, konyha, kamra, istálló, faszín, pajta, sertésöl belsőséggel, 2. ¼ hold házikert és 650 □öl káposztáskert, melyeket a kántortanító maga művel. 3. 5319 h. szántóföld 1200 □ölével, melyet a község munkál, a trágyázást kivéve. 4. 8 hold szántóföldde alakított legelő. 5. 2737 hold rét, a község munkálja, kivéve szántórészét. 6. Minden pártól 9 liter rozs, félpártól 4½ liter. 7. Ebből harangoztatás címén 366 liter rozs jár. Minden pártól 20 fillér, félpártól 10 fillér (a párok száma ma úgy 250). 9. Tanításért 160 kor. 10. Tüzelőfára saját használatára 80 kor. 11. Cselédgyermekét után 2—2 kor. 12. Stóla címén és misék után vagy 60 korona. 13. Ostyasütésért 16 kor. 14. Örlenalóját kétszer malomba viszi a község, fáját szállítja. Ezekről bővebben és a kötelességekről a díjlevél szól. A pályázat határidője 1905. *január 20. Nemess Sándor* esperes, Nemet-Peszter (Sopronm.), ahová a kérvények küldendők. 6 1—1

Nyitrai püspöki megye.

A hvoznicai róm. kath. népiszkolánál tanítói (tanító) állásra *jan. 15-ig* pályázat hirdették. Jövedelme 800 kor.

kert, elegendő tűzifa, két szoba, konyha és kamra. Kötelessége a mindennapi és ismétlődőket tanterv szerint tandíj, Folyamodványok *Ballaq István*, isk. elnökhöz Styannikra küldendők. 4 1-1

Pécsi egyházmegye.

A sióagárdi róm. kath. magyar elemi iskola segéd-tanítói állomására okleveles tanító, tanítónő *január 25-ig* pályázhat. Javadalma: menházépületben egy tisztességes szobából álló szabad lakás. Kántortanítótól teljes ellátás, mosás, fűtés, világítás és 100 korona. A hitközségtől 100 korona és a második szoba, konyha, kamra, kert-illatmány pótlásául még 100 korona, 1906. aug. 14-éig püspöki segélyképen még 120 korona, összesen 420 kor. készpénz. Költszékődés és utiköltség fejében 20 korona. Kötelessége: a mindennapi tankötelesek egyik osztályában önállóan és folytonosan, az ismétlőiskolában a fiukat is, ezeket azonban csak szükség idején oktatni és nevelni, kántortanítói összes teendőiben ingyen helyettesíteni, ha őt erre megbízni fogja. Orgonálásban és énekülésben tehát feltétlenül jártnak kell lennie. Kérvények a plébániahivatalhoz Sióagárdra (Tolnamegye) küldendők. 1 1-1

Székesfehérvári egyházmegye.

Az 1904. évi 49. és 50. számban hirdett *dunabogdányi* kántori állásra a pályázat *január 19-ig* meghosszabbítottak azon változással, hogy nemesak kántortanítók hanem tisztán kántori oklevéllel rendelkezők is pályázhatnak. A pályázók január 18-ig terjesszék be kérvényüket a ker. esp. úrhoz (Pilis-Szántó, Pest megye.). 12 1-1

Szombathelyi egyházmegye.

Pályázat a *kukméri* (Vasm.) kántortanítói állásra *január 26-ig*. Fizetés államssegéllyel 811 kor, 64 fill. negyedikint fizetve. Ezidőben átlag évi 50 kor. kántori mellékjövődélem. Ostyasütés, harangozás, templomruha mosás és tisztogatás után 100 kor., de ez nem kötelező. Nyelv: magyar-német. Folyamodványok a *kukméri plébániára* küldendők. 9 1-1

A *bányai* (Vasm.) róm. kath. iskolához tanító keres-
tetik. Jövődéme: Szabad lakás és gazdasági épület; tandíj 104 kor. és a községi pénztárból 33-64 kor. negyedévi részletekben. 7 mérő buza 57-12 kor., 14 mérő rozs 86-24 kor., 4 hold 800 □ öl ingatlan kataszteri becslő szerint 20 kor., 8 régi öl tüzelőfa a házhoz szállítva, melyből 2 öl a tanterem fűtésére fordítandó: 60 kor., szántó és rét megműködési fuvar 52 kor., harangoztatás és ismétlők oktatásáért a községi pénztárból negyedévi részletekben 30 kor.; a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1902. évi XI. 13-án 59938. szám alatt kelt rendeletére a németújvári adóhivataltól évi 357 kor. Kötelessége a tanterv szerint tanítani és a községben szokásos rózsafüzéreket előlímádkozni. A tanulók anyanyelve német. Kellően felszerelt folyamodványok *január hó 19-ig* Német-szentgrótra a plébániahivatalra küldendők. Az állás csak az iskola év végéig hagyható el. *Billovk Pál*, bíró. 13 1-1

Veszprémi egyházmegye.

A *salamoni* róm. kath. osztálytanítói állásra *jan. 23-ig* bezárólag pályázat hirdettek. Fizetése 800 kor., butorozott szoba, fűtés és világítás nélkül. A kérvények a *salamoni* róm. kath. iskolaszéki elnökség címére (u. p. Dáka, Veszprém m.) küldendők. 16 1-2

Szent-Jakabfa (Zalam.) róm. kath. fiókközség kántortanítói állomásra folyó évi *január hó 19-ere* pályázat hirdettek. Javadalom: 1. Két padlós szoba, konyha, pipeter, istálló, pajta és ólak. 2. 5 kat. 492 □ öl szántóföld, ezen földek háromszori szántás és vetési munkája. 3. Minden pártól 1/2 mérő rozs (átlag 20-24 mérő foly be). 4. Lélekpénz 20 kor. 5. Ismétlőoktatási díj 40 kor. 6. 31 méter hasáb tűzifa, miből az iskola is fűtendő. 7. A veszprémi püspökségtől 36 kor. 42 fillér készpénz. 8. Egy hold rét a község által munkálva, értéke 100 kor. 9. Stóla 10 kor. körül. 10. Borkollekta helyett 72 korona.

11. Legelőilleték 16 kor. 12. Tandíj minden gyermek után 2 kor., összesen 60 kor. 13. 44 □ öl házikedt 8 korona. 14. Fizetékiegészítés címén államtól 151 kor. 15. Ezenfelül községtől ajándék címén egy átlag 25 akó bort, termő szőlőbirtokot is kap. Tannyelv magyar-német. Német nyelv tudása, mivel az isteni szolgálat német nyelven tartatik, okvetlen szükséges. Kérvények oklevéllel és szolgálati bizonyítványokkal felszerelve 1905. jan. 15-ig főt. *Jakab Károly* kiérdemelt esperes-plébános úrhoz nyújtandók be. Zala-Csicsó u. p. Szent-Antalla. 10 1-1

Somogy-nagyhárságyon osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetése 800 kor., melyből államssegély 600 kor. Egy butorozott szoba, fűtés és takarítás. Kötelessége az első és második osztályt tanítani. Tannyelv magyar. A tanulók száma 44. Az előd kántortanító lett. Határidő *január 14.* *Friedrich Antal* plébános Nagyhárságyon. 11 1-1

Váci egyházmegye.

Szente (Nógrádm.) filialis községbe róm. kath. kántortanító keresetik. Fizetése: lakás és kert, évi 800 kor. havi előleges részletekben és 6 öl tűzifa, melyből az iskola is fűtendő (2 öl). Oklevél kívántatik. Pályázat Nándorba a *plébániahivatalhoz* küldendő. 15 1-1

24 eredeti dallamos preludeium

utalványon rendelve csak 1.50 kor.
utánvételes rendelés 55 fillérrel többé
kerül.

Szeged 6. Zámbo Károly kántor.

691 4-5

Orgonaépítési műintézet.

Rieger Testvérek

villamosgépekkel berendezett cs. és kir.
udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

cs. és kir. udvari szállítók, a *Sentsir*
jovagja, a *Ferencz József-rend* lovagja.

A *párisi és bécsi világhírlapon*
stb. helyről kitüntetve.

Legolcsóbb árban és kedvező fizetési feltételek mellett kiváló tiszta leguymású csőrendszerint (pneumatikai) tartós, nemes hangú orgonákat szállit. 30 év óta 980 orgonát szállított. Mindennemű orgonajavításokat és hangolásokokat a legmerészelebb árban és lelkiismeretes pontossággal teljesít. Orgona jökarban tartása mersekelit árban elvállaltatik. Tervezetek és rajzok kívánatra díjtalanul.

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

UJABB KIADVÁNYAI

Ára
fűzre
60 fill.

Immaculata.

A Szent-István-Társulat tudományos és irod. osztálya által a Boldogságos Szűz szeplőtelen fogantatásáról szóló hitvallás kiadásának felszázados jubileuma alkalmából 1904. december 1-én rendezett ünnepély emlékkönyve.

Ára
fűzre
60 fill.

A Szent-István-Társulat Naptára 1905-re

☛ **Ára diszes cím- és előképpel 80 fillér.** ☛

Gyümölcsfatenyésztés.

Utmutató a gyümölcsfák nevelésére, a gyümölcs értékesítésére. Irta: HORVÁTH E. JÁNOS. **Ára fűzre 1 korona.**

Apró történetek fiatal leányok számára

Irta Tutsek Anna. **Ára diszes vászonkötésben 1 kor. 80 fill.**

Salve Regina

Irta és kiadja: SÁNTA IMRE.

Rövid elmélkedések a «Mennyország királynéja» kezdetű régi antiphona nyomán. **Ára fűzre 1 kor. 50 fillér.**
Kötve 2 korona.

==== **Megrendelhetők:** =====

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

könyvkereskedésében

könyvkiadóhivatalában

Budapest, IV., Kecskeméti-u. 2. sz. Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.